

גאולה ומי שאינו עומד בדיבורובבא מציעא מ"ח א

— מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה ומאנשי סדום ועמורה ומפצרים בים. הוא עתיד לפרע ממי שאינו עומד בדיבורו.

בראשית רבה ל"א:ה'

פי מלאה הארץ חמס מפניהם, איזהו חמס ואיזה הוא גזל, אמר רבי חנינא חמס אינו שוה פרוטה וגזל ששוה פרוטה, וכך היו אנשי המבול עושים, היה אחד מהם מוציא קפתו מלאה תורמוסים והיה זה בא ונוטל פחות משוה פרוטה, וזה בא ונוטל פחות משוה פרוטה, עד מקום שאינו יכול להוציאו ממנו בדין, אמר להם הקדוש ברוך הוא אתם עשיתם שלא כשורה אף אני אעשה עמכם שלא כשורה

שמות רבה ל':י"ג-י"ד

דבר אחר, מלך במשפט עצמיד ארץ(משלי כד ד), אלו ישראל, שנאמר (שמות יט, ו): ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ואיש תרומות יקריסנה, אלו דור המבול שלא היו עושים את הדין, ראה מה פתיב בהם (איוב כד, ג ד): חמור יתומים ינהגו יטו אבינים מדרך.

שיטה מקובצת (הרב בצלאל אשכנזי, א"י, מאה 16) על בבא מציעא מ"ח א

מי שפרע מדור המבול. שהיו מלאים חמס ולא היו עומדין בדיבוריהם. ודור הפלגה נקט אגב דור המבול. ומצרים לא עמדו בדיבוריהם שבכל שעה היו אומרים לשלח את ישראל וחזרו בהם.

שני לוחות הברית, ווי העמודים כ"ב:ב'

אמר זכריה הנביא ע"ה פר ח' (פסוק ג), כה אמר י"י שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלים ונקראתי ירושלים עיר האמת. וקשה לי מה ענין השם הזה שקראה עיר האמת ולא עיר הצדק או עיר המשפט וכיוצא.

הרב סולובייצ'יק, מתוך "גאולה, תפילה, תלמוד תורה", בתוך "דברי הגות והערכה".

"...גאולה זהה כאמור עם התקשרות הדדית, עם התגלותה של המילה, כלומר עם הופעתו של הדיבור. משעה שעם נוטש עולם אילם ובא בעולם של קול, של דיבור ושיר, הוא נהיה לעם נגאל, עם בן חורין. במילים אחרות, חיים אלמים זהים לשיעבוד! חיים שניחנו בדיבור חיי חירות הם. היהדות, בניגוד לשתקנות המיסטית המשבחת סובלנות כלפי כאב, רוצה כי האדם יזעק בקול כנגד כאב כל שהוא, כי יגיב בזעם כלפי כל אי-צדק וחוסר-הגינות.

שמות ד', י'

ויאמר משה אל-ה' בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם, גם מאז דברך אל-עבדך: כי כבד-פה וכבד לשון אנכי."

שמות ד', י"א-י"ב

ויאמר ה' אליו, מי שם פה לאדם או מי-ישום אדם או חרש או פקח או עור--הל' אנכי, ה'. ועתה, לך; ואנכי אהיה עם-פיך והוריתיך אשר תדבר."

שמות ו יב

"וידבר משה לפני ה' לאמר: הן בני-ישראל לא-שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים"

3. הרב קוק – שמועות ראיה

בנקודת המפגש שבין "ויהי האדם לנפש חיה" לבין הרוח ממללא, נעוצה השאלה הגדולה בדבר הביטוי והניסוח, שהם למעשה העתקים של המציאות שיהיו נאמנים למקור. קושי יסודי זה הוא שהעסיק את משה שטען: כבד פה וכבד לשון אנוכי. קשיי ההתבטאות של משה נבעו מהשגותיו העליונות ומשלא נמצאה דרך הולמת לניסוחם, נוצר הגמגום.

12. שפת אמת, שמות, תרנ"ג

ז"ש "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך" לכן צריכין לסמוך גאולה לתפילה, שע"י יציאת מצריים נפתח פיהן של ישראל וקבעוהו בין גאולה לתפילה כי זה תכלית הגאולה להיות פתיחת פיהן של ישראל